

ДАГЪУСТАНДИН ХАЛКЪАРИН САДВИЛИН ЮГЪ МУБАРАКРАЙ!

"СПУТНИК V" - ПРОФИЛАКТИКАДИН ЛАП ХЪСАН ДАРМАН!

— G20 уълквейрин здравоохраненидин министрри Россиядин "Спутник V" коронавирусдин вилик пад къадай лап хъсан дарман-раб тирди хиве къуна,- кьейдна РФ-дин Минздравдин кьил Михаил Мурашкоди. Адан гафарай, эхиримжи цлуд йисарин девирда им чи медицинадин илим вилик акатун тестикъарзавай делил я. И жигъетдай ада Москвадин руководстводиз ва зарарсуз, нетижадулу чи вакцинадин клиникадин ахтармишунра иштиракай вири медикриз сагърай лагъана.

РД-дин АХЦЕГЪ РАЙОНДИН ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКИЙ ГАЗЕТ

1928-йисалай акъатзава

№37 (8797), саласа

12+

ЩИИ ДУЪНЪЯ

14-сентябрь, 2021-йис. Газет гъафтеда садра акъатзава.

Къимет 10 манат

ПРАВИТЕЛЬСТВО РЕСПУБЛИКИ ДАГЕСТАН ПОСТАНОВЛЕНИЕ

от 8 сентября 2021 г. № 227 г.МАХАЧКАЛА

Об установлении величины прожиточного минимума на душу населения и по основным социально-демографическим группам населения в Республике Дагестан на 2022 год

В соответствии с пунктом 3 статьи 4 Федерального Закона от 24 октября 1997 года № 134-ФЗ «О прожиточном минимуме в Российской Федерации» Правительство Республики Дагестан **постановляет:**

Установить величину прожиточного минимума в Республике Дагестан на 2022 год на душу населения 10 875 рублей, для трудоспособного населения – 11 854 рубля, пенсионеров – 9 353 рубля, детей – 11 338 рублей.

Временно исполняющий обязанности
Председателя Правительства Республики Дагестан
Н.ОМАРОВ

РАЙОНДИН СОБРАНИДИН ЗАСЕДАНИЕ

7-сентябрдиз «Ахцегъ район» МР-дин 7-созывдин депутатрин Собранидин 11-заседание киле фена. Ам райсобранидин председатель Абдул-Керим Палчаева ачухна ва киле тухвана. Сессиядал чкадин месэлайр гъалун патал бязи хуьрериз райондин тереф хуьнин фондунай пулдин куьмек гунин месэлайриз килигна. ИкI, депутатри Хинерин хуьруьн школадин къав, Хуьруьгрин ва Къакларин школайрин котельнияр къайдадиз хкун, муниципалитетдин вири школайра пожаррин вилик пад къадай алава серенжмар киле тухун патал пулдин такъатар чара авунин гъакъиндай къарар къабулна.

Идалайни гъейри, депутатрин заседанидал Мичегърин хуьруьз цин провод тухуниз, цийи Усуррин хуьруьн цин провод, тГебиатдин бедбахтвилидин дуьшуьшдик вичиз еке зарар хъанвай Калукрин цин провод къайдадиз хкуниз, Хинерин хуьруьн администрациядин дарамат капиталныйдаказ ремонт авуниз, туризм вилик тухунин серенжмерин сергъятра аваз Гутумрин хуьре общественный санузел эцигуниз пулдин такъатар чара авунин патакъайни къарарар къабулна.

Заседанидал гъаки «Ахцегъ район» МР-дин сергъятра муниципальный чилел гуьзчивалунин гъакъиндай положение» ва «Ахцегъ район» МР-дин территориядал киле тухузвай муниципальный гуьзчивилин жуьрейрин перечень» тестикъарна. Инал гъаки тГебиатдин бедбахтвилидин дуьшуьшдик «Маза-Ахцегъ» цин проводдиз хъанвай зарар арадай акъбудунин ва «Ахцегъ район» МР-дин резервдин фондунай «УЖКХ» МБУ-диз пулдин такъатар чара авуналди, муниципальный махсус техника ремонт авунин месэладизни дикъет гана.

ТІУЪНАР ВАХТ-ВАХТУНДА ГУЗВА

«Критика, самокритика авачир ва къабул тийизвай общество вилики фидач», - лагъанай вичин вахтунда дуьньядин пролетариатдин регъбер В.И.Ленина. Критика – синихун чаз гъикъван хуш туштлани, гъакъикъатда, ам квачизни жедач. ИкI, чи газетдин алатай нумрада (№36) райондин школайра сифтегъан классрин аялриз гъафтеда тІуьнар таганвайди къалурайдалай къулухъ, малум хъайивал, месэла хъсанвилихъ дегиш хъана. Алай вахтунда райондин руководстводин гуьзчивилик кваз школайра аялриз чини тІуьнар гунин месэла къайдадик ахкатнава.

ЧИ КЪУВАТ САДВИЛЕ АВА

15 СЕНТЯБРЯ

ДЕНЬ ЕДИНСТВА
НАРОДОВ ДАГЕСТАНА

С ДНЁМ ЕДИНСТВА НАРОДОВ ДАГЕСТАНА

Хъсан адет хъанвайвал, 15-сентябрдиз чна Дагъустандин стха халкъарин садвилин Югъ кьейдзава. Им сатарих, культура, къисмет аваз агъзур йисара гъуьрметлудаказ санал яшамиз жезвай дагъустанвийрин виридалайни багъа сувар я. Ада чи халкъарин инсанпересвал, дуствал, мугъманпересвал, ватанпересвал, Россиядин куьлгедик кваз виликидин фин лишанламишзава.

Дагъустандин халкъарин садвилин Югъ 2011-йисалай эгечІна гъар йисан 15-сентябрдиз кьейдзавай республикадин сувар я. Ам Дагъустандин гъаф миллетрикай ибарат тир халкъ сад ва тупламиш авунин мураддалди республикадин Президентди 2011-йисан 6-июлдиз

къабулнавай 104-нумрадин Указдин бинедаллаз ял ядай югъ яз тести-къарнава.

И сувариз талукъарнавай вакъ-иаяр 1741-йисуз киле фена. XVIII асирдин юкъвара Ирандин чІехи полководец Надир-шагъа хъсандиз яракъламиш 100 агъзур аскердикай ибарат къушунрин киле аваз Кавказдал гъужумна. Адахъ Дербендай, Къайтагъдай ва Тарковский шамхалстводай, Мехтулинский ханлухдин меркез тир Дженгутайдилаи ва маса патахъай Шагъ-дагъдай, Мугу-дагъдай, Къази-Къумухдай ва Хунзахдай къушунрин чІехи 2 дестедалди финин ният авай. Нетижда адаз вири Дагъустан муьтІуьгъариз кІанзавай. Алакънач. 300 йис идалай вилик чун, гъар

жуьре чІаларал рахазвай дагъви-яр, сад хъана чапхунчийрин хура акъвазуналди Ватандин азадвални аслу туширвал хвена. Гуьгъуьнайни тарихдин вири четин вядейра чун сад-садаз куьмек хъана ва гъаки гележегдани жеда.

Гъуьрметлу районэгълияр! Дагъустандин халкъарин садвал лишанламишзавай и сувар квезриклин сидкидай мубаракрай! Къуй чи кІвалера ва Дагъустандин стха халкъарин арайра гъуьрмет, меслят, берекаат, ислягъвал, зегъметдин агалкъунар артух хъурай!
**«Ахцегъ район» МР-дин кьил
О.М.АБДУЛКЕРИМОВ
Депутатрин райсобранидин
председатель
А-К.Н.ПАЛЧАЕВ**

АХЦЕГЪРИН 1-НУМРАДИН ЮКЪВАН ШКОЛАДИН – 160 ЙИС

ШКОЛА – ВИРИ КРАРИН БИНЕ

«...Эгер образованидин гъакъиндай халкъдин ва школайрин къадардиз килигна веревирд ийиз хъайитІа, лезгияр и барадай Европадин хейлин миллетрилай вилик акатда»
П.К.УСЛАР

Дашдемир ШЕРИФАЛИЕВ

(Эвел 35-36-нумрайра)

1990-йисуз Ахцегъа 1-нумрадин АСОШ-дин 3 мертебадин цийи типовой дарамат эцигна. Дагъустанда сифтеди тир светский школадин ирс хуьзвай ам Дагъустандин халкъдин шаир СтІал Сулейманан тІварунихъ гала. Шуд йис идалай вилик, 2011-йисуз, Ахцегъа 1-нумрадин АСОШ-дин 150 йисан юбилейдиз талукъ шадвилин гурлу мярекатар киле фена. Алай вахтунда школада 800 аялди кІелзава (2000-йисара ина 1300 аял авай). Школадин коллектив 175 касдикай ибарат я. Абурукай 128 кас муаллимар я (40 муаллимдиз высший, 65 даз пешекарвилин 1-категория ава). 1-нумрадин АСОШ-дин директордин везифаяр Сафинат Мамаевади тамамарзава.

Агалкъзавай несилдиз дерин чирвилер ва ахлакълу тербия гун район вири рекъерай агалкъунралди вилик финин бине я. Гъавилай и кІвалах алай аямдин истемишун-

рихъ галаз къадайвал тешкилиз алахъзава.

Алай вахтунда районада образованидин 32 идара кардик ква. Абурукай 14 юкъван, 4 асул ва садни сифтегъан школайр я. Идалайни гъейри, школадилай виликан обра-

зованидин 5 идарадини кІвалахзава. Школадилай виликан яшда авай 2420 аялдикай 590 бицек аялрин бахчайриз къезва. Алай йисуз Ахцегъа 60 аялдин чка авай аялрин

цийи бахча ишлемишиз вахкула. Чи школайра вири саналди 2850 аялди кІелзава (абурукай 330 1-класдин ученикар). Аялриз 900 къван

АХЦЕГЪАР АВАДАНЛАМИШЗАВА!

Дашдемир ШЕРИФАЛИЕВ

Хуьруьн чкада яшайиш-дин кьулай шартлар яратмишун, гьелбетда, ана дуьзгуьн рекьер туькIуьрунихъ галаз алакьалу я. «Ерисуз рекьери хуьруьн чкайра яшайиш виликди тухуниз еке кьесI гуьва, гьавилай уьлкведа сифте нубатда транспортдин сеть туькIуьр хьувуна кIанда», - лагьанай РФ-дин Президент Владимир Путин.

И жигьетдай ахцегьвийриз шадвалдай себеб ава. Республикадин «Зи Дагьустан – зи рекьер» программадай ина шаз Ленинан ва Байрамован куьчеяр кьайдадиз хкана, цIи райцентрдин са жерге маса рекьер туькIуьр хьийизва, анра кьир цазва. Кьилди кьачуртIа, Ю. Герейханован куьчеда 730 метрдин ва В.Эмирован куьчедин 1-переулукда 280 метр мензилра кьир цун патал 8 миллионни 690 агьзур манат пул серфнава, адакай миллион манатдихъ галаз – чкадин бюджетдай. Адалайни гьейри, Ахцегь муниципалитетдин рекьерин фондунай Кь. Межидован тIварунихъ галай куьчедин 1150 метрдин (сметадин кьимет 8362740 манат), А.Байрамован куьчедай цIийи садикдихъ фидай переулукдин 300 метрдин, Н.Самурскидин куьчедин 350 метрдин (кьимет – 1633900 манат), А.Алискерован куьчедин 160 метрдин (кьимет – 913790 манат) ва Калукрин хуьруьн кьилин куьчедин 500 метрдин (4008820 манат), гьакI Хуьруьга Мамед Гьажиеван куьчедин 480 метрдинни Молла Мегьамедан куьчеда 280 метрдин (5061780 манат) мензилра кьир

карханадин гьиле туна кьиле тухунихъ вичин хьсанвал ава: гуьзчивализ, истемишиз регьят я. Тежрибалу устIарар авай, хьсан техника гвай, бязи четинвилеризни килиг тавуна, проектдинни сметадин документа кьалурнавай вири кIвалахар ерилу-даказ, лайихлудаказ тамамарзавай ООО «Дорбостсервис» карханадин зегьметчи коллективдиз ва адан руководстводиз жемьатди чухсагуьл лугьзува. Кьейдин, чпикай ихтилат физвай программайрай кьиле ту-хузвай кIвалахар гьилевай вацран кьене куьтIагьна ишлемишиз вах-кудайвал я.

Ахцегьа цIийи ЦРБ-дин патав, Ю.Герейханованни Гь.Алиеван тIварарихъ галай куьчейрин кьекь-уьнда чпифи анрал эгьуьннавай фурадал кIвалахиз алай и мягьледин са десте итимрал желб хьана. Абуру

цун фикирдиз кьачунва. Вучиз гьа и рекьерин участкар туькIуьрзава лагьайтIа, образованидин, медициндин, алишверишдин идарайриз физвай абур иллаки важиблу я.

КIвалахарин заказчик Ахцегь райадминистрация яз, подрядчик-вилин везифаяр тендер кьачур ООО «Дорбостсервис» (начальник Нагьи Нагьиев) карханади тамамарзава. Кьве программадин кIвалахарни са

чилиин кIаникай тухванвай хьвадай цин турбар сад садахъ галкIур хьийизвай.

- Чи куьчедани сувар жеда лугьурвал, эхирни чун чи мураддив агакьна, - са сивий хьиз разивилелди лугьзува зегьметдин ветеранар тир Аслан Урдухановани (яргьал йисара Ахцегьрин тежрибадин станцияда, республикадин НИИ-да илимдин кьуллугьчивиле кIвалахай

ам хуьруьн майишатдин илимрин кандидат я), Ариф Шагьмардано-ва, Мирзе Мирзоева. – Кар энгел тахьун патал, ингье, чна чалай алакьдай куьмекзава, пака асфальт кукIвар тахвун патал чилик квай коммуникацияр цийи хьийизва. И куьче икI хьсандиз туькIуьрунал, гьелбетда, чун, мягьледин жемьат, пара шад я: марф кьвайила цин легьверикайни кьарадикай, амай вахтунда фураикайни рукавикай азад жеда. Хуьруьн кьенепатан куьчейриз дикьет гунай чна райондин руководстводиз чухсагуьл лугьзува. Ахцегьа виридалайни яргьиди тир Герейханован куьче кьилий кьилиз гьа икI туькIуьр хьувуна асфальтламишзавайтIа мадни хьсан тир.

- Алай вахтунда чна и рекьер асфальт тун патал гьазурзава: чин дуьз хьийизва, бязи чкаяр накь-чиргьин хьивегьиз трамбоватзава, куьрелди, грунтдин кIвалахар кьиле тухузва, - лугьзува муниципалитетдин сад тир эцигунрин заказчикдин Управленидин (УСЭЗ) начальник Сердер Моллалиева. - Хуьруьн дар, куьгьне рекьера им гьа са вахтунда вири инфраструктура кьайдадиз хьунихъ галаз алакьалу я эхир. Гьа рекьерай фенвай цин, электричестводин, интернетдин, тIебии газдин кьурулушарни туькIуьр хьувуна кIанзава. Нефс кьати яз, сергьятар чIурнавай, рекьер дарнавай, куьчейризни дигавай цин хулариз чиркин ятар авадарзавай, гьакI цлар чкIанвай, иесисуздаказ гадарнавай, яни жемьатдин патай кIвалахдиз манийвилер жезвай хьтин дуьшуьшар ава. Гьавилай Ахцегь райондин кьил Осман Магьмудовичан тапшуругьдалди и крарал райондин талукь тир вири кьуллугьяр желбнава. Гьиле кьунвай месэладин четинвилеин ва важиблувилин гьавурда аваз, кIвалахзавай устIарризни фялейриз, чпин хушуналди алакьдай куьмек гуьзай, абур кIвалахдикай хкат тавун патал ва дагьви адетралди мугьманриз чкадал чай-фу теклифзавай ксарни ава, абур пара кьадар сагьрай.

Ихтилат кватай чкадал жемьатдивай кIевелай талабзава: гуьрметлу юлдашар, республикадин программадик кваз общественный рекь-хвал туькIуьр хьувун, куьчеяр асфальтламишун хьтин халкьдин яшайишдин метлебдин важиблу месэладикай менфят кьачуна хьиз, куь кIвалерин виликай физвай машинрин рекьер са тIимил кьван гегьеншариз алахъ (им еке суваб кар я), цин хуларни кьаналар, чпин участокрин ва гьаятрин жугьунарни цлар гуьнгуьниз хкваш, кьвалин ятар кьавалай рекьел-асфальтдал аватдайвал ийимир, рекьера ятар тумир, цин хуларизни кьаналриз чиркин ятар авадармир, яшайишдин амукьаяр (ТБО) гьинал хьайитIани гадармир, рекьерин кьерехрив эцигунрин материалар тамир, гьакIани гуьтIуь рекьерин кьерехрив машинар яргьалди акьвазармир. Им куьне куьн патал, чи хуьруьн кьамат хьсанарун, михьивал, общественный низам-кьайда хуьн, са гафуналди, агьалийрин яшайишдин кьулайвал патал ийизвай крар я.

кьиметни екеди я. И гьайванар 12-18 йисуз кьван яшамаш жезва.

Хаталувал гьиссая беред а и гьерери пурх яда. И жуьредин гьайванар чи уьлкведин хейлин регионрин, гьа жергедай яз Дагьустандин дагьларани дуьшуьш жезва.

Гатун вахтунда архарар лап кьакьанриз хкаж жеда, хьуьтIуьз жив тIимил авай чкайриз эвчIда. Дагьдин гьерер тIимил хьунин асул себеб гуьзчивал авачир гуььрчехьанвал я. Идалайни гьейри, и гьайванар гьамиша яшамаш жезвай чкайрай инсанри абур йихтзава, анра кIвалин гьайванар хуьзва. Тебиятда дагьдин гьерерал жанавурри, машахри ва маса вагьшиьрини гьужумзава.

РЕКЬЕР ЕРИЛУДАКАЗ ТУЬКIУЬРЗАВА!

РикIел хкин, са кьадар вахт идалай вилик, июлдин вацра, чна республикадин манадин «Магарамкент-Усухчай-Ахты-Рутул» автотрасса капиталныйдаказ ремонтунив эгечIнавайдакай муштулухдин хабар ганай. Разивилелди лугьун, «Машинрин хатасуз ва ерилу рекьер» республикадин милли программадай ООО «Фериде»

лап яцIу кьат чиргь-кьум туна, аквазвайвал, рекьин гьяркьуь дуьз зул-полотно туькIуьрзава. Гьа са вахтунда рекь селлерикайни кьаналрин цикай хуьдай имаратар ва ятар ахвахьдайвал кьерехар туькIуьрзава. Виридалайни зегьмет алай и крар чна саки бегьемарнава, гила асфальт цуз эгечIнава. Бригадади экуьнлай няналди ял ядай югьни авачиз

карханади Докьузпара, Ахцегь райондин сергьятра кьиле тухвана ишлемишиз вахкун лазим тир 21 километрдин кIвалахрин саки са пай бегьемарна, ингье, рекье асфальт тваз эгечIнава.

Кьейдин, Самур дередин кьуд районда хуьруьн майишатдин производство артмишун, чкадин агьалийрин яшайишдинни экономикадин месэлаяр гьалун, туризмдин бизнесдин мумкинвилер ачухун, гьакI уьлкведин кьиллепатан сергьятдин дагьлух заставайрихъ галаз умудлу алакьа хуьн патал машинрин и трассади хьакьалтIай еке метлеб ава. Гьавилай эхиримжи вахтунда РД-дин руководстводи и месэладиз артух дикьет гуьзва. Ийизвай кIвалахрин ери хьсан хьунин мураддалди месэла Ахцегь райондин руководстводин гуьзчивиликни ква.

ИкI, 10-сентябрдиз Ахцегь муниципалитетдин кьил Осман Абдулкеримов ва депутатрин райсобранидин председатель

гьакьисагь зегьмет кьачунин себеб: чаз ери хуьн патал мекьер жедалди рекьин гьазур кьван мензилда асфальт цана кьакьудиз кIан хуьн я, - ийизвай кIвалахдихъ рикI куьзай тегьерда суьгьбетна Ханмегьамед Рагьимова.

- Хуьруьн чкада рекьеринни транспортдин хьсан инфраструктура яратмишунихъ, шаксуз, еке метлеб ава. Ида жемьатдин дуланажагьдин гьал-авал, ери хкажзава, хуьруьн майишатдин бегьер вахтунда ва пучвилер авачиз шегьерра муьштерий-рив агакьаруниз, жегьилар хайи чкайра яшамаш жез амукьуниз таьсирзава. Гьукуматди и рекь гьилий вегьена кьад йисалайни гзаф тир, гьавилай жемьатдин патай гьахьлу наразивилерни авай. Разивилелди лугьун, рекь туькIуьр хьувунин мураддалди гьукумдаррин гьар жуьре дережайриз ракуьрай чи чарар-цIарар, авур кьван алахьунар, Аллагьдиз шукур хуьй, бада фенач. Не-

Абдулкерим Палчаев республикадин трассадин Ахцегь участок реконструкция ийизвай чкадал фена, устIаррин гуьгуьл кьачуна, РД-дин «Дагавтодор» ГКУ-дин руководитель Ханмегьамед Рагьимовахьни эцигунрин подрядчик ООО «Фериде» карханадин велирихъ галаз рахана. КIвалахрин еридилай абур рази яз амукьна.

- Эвелимжи нубатда, чун автотрассадин лап кукIвар хьанвай 62-72 километрдин участок туькIуьр хьувунлай эгечIнава. Ерилуудаказ асфальт цун патал чна рекьин чин кьачуна, яд гьат тавунин мураддалди бязи чкайра

тижада цIи чна республикадин ва райондин кьенепатан хейлин рекьер асфальтламишзава. Гила районэгьлийриз анра кьекьуьн, машинар гьалун лезет я. Анжах са шартI ава: рекьер чна жуван хусуьбур хьиз хвена, яд тун тийиз алахьна, куьрелди кьайгьударвална кIанда. Чна чи патай районэгьлийриз яшайишдин кьулайвилер, рекьерин хатасузвал таьминарун патал рекьер туькIуьр хьувунин кIвалах кьведай йисузни давамарда, - чи суалдиз жаваб яз алава хьувуна «Ахцегь район» МР-дин кьил О.М.Абдулкеримова.

КВЕЗ ЧИДАНИ?

ДАГЪДИН ГЬЕР

Вири халкьарин ва РФ-дин Яру ктабдик кутунвай гьайванарикай сад дагьдин гьер (архар) я. Адал «аргали» тIварни ала. Абур тIебиатдин кьаравулда акьвазнавай тешкилатрин гуьзчивилик ква. И такабурулу гьайванар чи уьлкведа, Юкьван Азияда яшамаш жезва.

Чурун, дагьдин гьерерикай и жуьре виридалайни екеди яз гьисабзава. Заланвал 65-180 килограммдив агакьун мумкин я. Бедендин екевилеизни рангуниз

килигна, абур са шумуд жуьредиз пай жезва. Са бязи чешмейри тестикьарзавайвал, и жуьредикай виридалайни екеди Памирдин гьер я.

Итижлу делил ам я хьи, гьам диши, гьамни эркек архаррал яргьи, тухлах (звар ганвай) крчар жезва. Крчар акьван екебур я хьи, бедендин заланвилиин 13 процент гьабурукай ибарат я. Спиралдин кьайдада элкьвенвай тухлах крчарин яргьивал 190 сантиметрдив агакьда. Гуььрчехьанрин арада и гьерерин крчар машгьур, абурун

ВАЖИБЛУ МЕСЭЛАЯР ВЕРЕВИРДНА

И йикъара РФ-дин хуьруьн майишатдин министрдин заместитель Оксана Лутан регъбер-вилек кваз региондин хуьруьн майишатдин Министерствода ВКС-дин къайдада совещание кыле фена. Анал «Хуьрерин территория комплексный къайдада вилик тухун» государстводин программа уьмуьрдиз куьчу-

рмишунин месэлаяр веревирдна. И серенжемда «Ахцегь район» МР-дин кыл Осман Абдулкеримовани иштиракна. Совещанидин гьакьиндай баянар гуналди «Ахцегь район» МР-дин кыл Осман Абдулкеримова къейд авурвал, теплицайрин ва фермервилин майишатар агалкьунралди вилик тухун себеб яз, Ахцегь район

Стал Сулейманан тварунихъ галай райондихъ галаз санал федеральный и программада иштиракзавай республикадин кьве муниципалитетдикай сад я.

Хуьруьн майишатдин ва промышленностдин хилера кардик квай ва мукьва йисара кардик кутун фикирдиз къачунвай инвестициярин проекти: теплицаяр, салан майяяр ва емишар хуьдай гьамбарханаяр, маларин тевлеяр, сар гьалдай цех, емишар гьалдай гьвечи цех эцигуни чаз конкур-сдин хьагьуна хьсан нетижаяр къазанмишдай мумкинвал гана. Инанмишвилелди лугьуз жеда хьи, хуьруьн майишат вилик тухун райондин экономика вилик тухун, адан агьалийрин агьвал-лувал хкажун лагьай чал я. Чи вилик акъвазнавай асул месэлай-рикой сад гьасилзавай хуьруьн майишатдин суьрсет вири тер-рефриз менфятлуказ маса гун патал кьулай шартлар тешиклун я. Заз райондин вири аграрийриз, кылдин карчийриз, КФХ-рин ва СПК-рин регъберриз, цехрин

кыле авай ксариз гьакьсагьвилелди зегьмет члугунай чухсагьул малумариз кланзава.

Къейдин, вичикай суьгьбет физвай программа уьмуьрдиз куьчурмишунин сергьятра аваз муниципалитетдиз тади куьмекдин кьве машин, мобильный ФАП, школадин кьве цийи автобус чара авуна. ГьакI и программадай рай-центрда 60 чкадин аялрин цийи бахчани эцигнава. Многофункциональный спортдин комплексдин эцигунар давам жезва. Идалайни гьейри, алай йисан июлдиз виче 120 аялдивай клелиз жедай школа-ни эцигиз эгечIнава. Къведай йи-суз «Маза-Смугьул» цин провод тухун фикирдиз къачунва. Вири и чкаяр эцигуни муниципалитетда бейкарвал тлимилардай, школа-дилаи виликан идарайра чкаяр бес тахьунин месэла гьалдай, хуьре яшамин хьун патал кьулай шартлар яратмишдай мумкинвал гуда. Идани, вичин нубатда, чина демографиядин гьалар хьсан хьуниз ва инсанар масанриз куьч хьун тлимиларуниз кьуллугьда.

ЧИ ТАРИХДИН ИРСИНАЙ

ХАЛКЪДИН СЕНЯТКАРВИЛЕР АРАДАЛ ХКИН

Шерибан ПАШАЕВА, тарихдин илимрин кандидат

Халкъдин гьилин-тупун сеняткарвилери адан марифат, ацукьун-къарагьун хьсанарзава, яшайишдин агьваллувал хкажзава, устларрин, яни гьвечи карчивилин (бизнес) синиф-класс арадал гьизва. Ихътин мягкем синиф лезгийриз авайди тир ва иллаки ада 17-19-асирра Ахцегьа цукь акъудна. Инаг гилани чи халкъдин, гьайиф хьи, саки квахьнавай надир сенят-карвилерал чан хьун патал лап кутугай чка я. Эгер гьвечи, хьсан карханаарни устларханаар ва чирвилерни вердишвилер гудай центраяр ачухайтIа, инанмиш я, чи жемият ва гьадахъ галаз пака жегьиларни халкъдин сеняткарвилерал машгьул жез эхгечIа. Пулдин такьатрихъ галаз алакьалу тир и месэла кIвачел ахъалдариз асант тупш. Чи ватанперес, мергьяматлу, жумарт меценатрин куьмекдалди ам гьализ жеридак чна умуд кутазава.

графиядин месэлайрални машгьул жезва. Эхиримжи йисара Ш.Пашаевади лезгийрин гамар хурунин сеняткарвилер тарихдиз талукь монографиядин винел кIвалахзава, лезги халкъдин квахьнавай сеняткарвилер ва адетар арадал хьун патал кIвеледай чалиш-миш жезва. Агьадихъ чна куь фикирдиз чи милли сеняткарвилериз талукь адан макъала теклифзава, буюр.

Малум тирвал, ахцегьвиар гьеле къадим заманайрилай инихъ халкъдин сеняткарвилерал машгьул жезвай. Мисал яз, ина дишегьлийри сун шейэр ва халичаар хразвай, кьизилдин ва гимин-дин гьаларалди нехишар язавай, литер, магьут ва кIвачин къапар расавай. Ахцегьви итимрин асул сеняткарвилер кIарасдал, къванцел, ракъал нехишар атлун ва эцигунрал машгьул хьун тир. Ина вири сеняткарвилер несирилай несирилалди ирс яз кьезвай. Гамар хрунин ва ракъ гьалунин сеняткарвилер иллаки вилик фенвай. Эхирим-жидак са шумуд хел акагзавай. Абурукай яз, кьизилдин, цурун ва буьруьнждин заргарвал, вичел нехишар атланвай яракьар, дишегьлийрин безегар, балкIанрин винел вегидай шейэр ва масабур гьазурун кьалуриз жеда.

Амма, гьайиф хьи, эхиримжи вахтара Дагь-станда лезгийрилай чин адетдин вири сеняткар-вилер къакьатнава. Къейдин, алай вахтунда вири дуьньяда халкъдин адетдин сеняткарвилериз еке кьимет гузва. Чун агьадихъ лезгийрилай халкъ-дин адетдин сеняткарвилер къакьатунин себебар вуч ятIа, чириз чалишмиш жеда. Заз чиз, идан себеб советрин девирда чи халкъ яшамин жезвай чкайра и кIвалах дикъетдикай хьудун, Кубачида ва Кеферпатанни юкьван Дагь-стандин маса чкайра ракъ гьалдай художественный комбинатар кардик кутун я. Анра халкъдин гьилин-тупун сен-няткарвилерин карханаар ачухунихъ галаз санал абур авай чкайра школайрани ракъ художествен-ный къайдада гьялунай тарсар программийрик кутуна. Гьавилай анра школар кутыгьай саки вири аялрикай ракъ художественный къайдада гьалдай устларар жезвай. Гьакьикъатда им респу-бликадин метлебдин программа тир.

Мисал яз, Кубачидин комбинатда кIвалахун социализмдин зегьметдихъ галаз барабарна-вай. И кардай кубачивийриз мажиб, шабагьар ва пенсия гузвай. Хьсандиз кIвалахунай абур гьакI гьевесламишни ийизвай. Анжах чпин кьуватралди кубачивияр кIвалахда ахътин дере-жайрив агакьдачир. Кьиблепатан Дагь-стандин еке гьич са хуьрени а чIавуз ихътин комбинат вучиз ачухначиртIа?! КьетIендиз къейд ийин,

инкьилабдилаи вилик Ахцегьар ва Кубачи хуьрер Дагь-станда сеняткарвилерин лап машгьур ва еке центраяр яз гьисабзавай. Идалайни гьейри, 20-асирдин эвеляра Ахцегьарин артелар чпин къа-дардал ва кIвалахдин жуьреба-жуьревилел атай-ла Кубачидин карханайрилай хейлин винедая авай. Амма гуьгьуьнай и рекьий гьалар михьиз дегиш хьанва. А чIавуз Дагь-станда са халкъариз чпин сеняткарвилер вилик тухудай еке мумкинвилер гана. Гьукуматдин дережада абурун тереф хвена. Акси яз, масабуроз затIни ганач. Ахцегьиз талукь яз, инанмишвилелди тестикъариз жеда хьи, чавай гьатта авай шейэрни къакьудна.

ИкI, къад лагьай асирдин кьвед лагьай паюна Кьиблепатан Дагь-стандин халкъдин сеняткарви-лерин хиле вичихъ виликдай хьайи машгьурвал квадарна. А чIавуз устларивай инкьилабдилаи виликан девирда хьиз, кьилди кIвалахиз жез-мачир. ИкI ийиз хьайитIа, абур дустагьзавай ва суьргьундиз ракъурзавай. Абуруз советрин комбинатрик квачиз гиминдин, гьакI багьа ва ярумчух багьа ракъар гьалдай ихтияр гузвачир. Ихътин шартIара Кьиблепатан Дагь-станда заргарвилехъ ва ракъ гьалунихъ галаз алакьалу вири сеняткарвилер аквадай гьалда зайиф хьана, къакьатунал атана. Гьеле чIехи бубайрилай ирс яз атанвай заргарвилер пеше гадариз клан тахьай лап тIимил устларар яшамин хьун ва кIвалахун патал уьлкведин маса регионриз куьч хьуниз мажбур жезвай.

Гьайиф чIугуналди къейдин, 20-асирдин кьвед лагьай паюна лезги хуьрера ракъ худо-жественный къайдада гьалдай устларар саки амуькьна. А чIавуз Кьиблепатан Дагь-стандин маса хуьрер хьиз, Ахцегьарни халкъдин сенят-карвилер арадал хьунин рекьий махсус про-грамматик кутуна. Гьа и жуьредин гафар лезги хуьрера гамар хрунин месэладиз талукь язни лугьуз жеда. Инкьилабдилаи виликан девирда лезги хуьрера хразвай гамар ва халичаар гзаф чкайра машгьур тир.

Алай вахтунда Кьиблепатан Дагь-станда лезгийрин милли вири сеняткарвилер арадал хьунихъ еке метлеб ава. Ида жемиятдин агьвал-лувал хкажунизни хьсан патахьай таьсирдайдал шак алач.

Шиклда: лезгийрин дишегьлийрин юкьва твадай чIул (19-асир). И надир шей П.С.Гьамзатовдин тварунихъ галай Дагь-стандин изобразительный искусстводин музейда ава. И чIулунихъ лап гьаркьуь тукьа гала. Ам гьялнай шувшедин клусаралди, пуларалди ва нехишралди безетмишнава. Тукьадин юкьвал ракъинин шикил ала.

ОБНАРУЖЕНА МОНИЛИОЗНАЯ ГНИЛЬ

Марина МУРСАЛОВА, начальник отдела Кавказского межрегионального Управления Россельхознадзора

31 августа на складе временного хранения ЮТТ СВХ «ВИАДУК» в ходе карантинного фитосанитарного контроля при досмотре партии нектаринов весом 19,5 тонн, прибывшей из Исламской Республики Иран, был выявлен карантинный для Российской Федерации объект, отсутствующий на территории Евразийского экономического союза – бурая монилиозная гниль (*Monilinia fructicola* (Winter) Honey). Наличие монилиозной гнили во фруктах подтвердило лабораторное заключение Дагестанского филиала ФГБУ «ВНИИКР». Отметим, что на территории Республики Дагестан данный карантинный объект выявлен впервые.

В отношении зараженной партии подкарантинной продукции приняты меры в соответствии с фитосанитарным законодательством РФ. За нарушение ФЗ № 206 «О карантине растений» владельцы грузов привлечены к административной ответственности по ст. 10.2 КоАП РФ «Нарушение правил ввоза и вывоза подкарантинной продукции». Грузы возвращены обратно в Иран.

Для справки:

Бурая монилиозная гниль – опасное карантинное заболевание плодовых культур, широко распространенное в европейских странах, в том числе граничащих с Россией. Гниль поражает свежие плоды и посадочный материал персика, нектарина, сливы, яблоны, груши, айвы японской и абрикосовой, боярышника, мушмулы, земляники, ежевики. Отличается высокой степенью вредоносности, поражает все наземные органы растения. В условиях повышенной влажности при умеренных температурах воз-духа споры гриба очень быстро распространяются. Один пораженный плод может заразить все деревья в окрестных садах. Может пережить длительные транспортировки и хранение даже при пониженных температурах.

ЧИР ХЬУН ХЬСАН Я

□ Кьилин ва я рикIин дама-рар агаж хьанвайла, чIухлумIар (калина) тIуьн меслят кьалурзава. Ада рикIин кIвалах къайдадик кутада. Мадни рикIин кIвалахдиз лимондикайни гзаф хийир ава. Гьавилай эфирдин ягьлудалди девлетлу тир лимондин чкал гьар юкьуз жакьун хийирлу я.

□ Пузарар, кьур акъатна, хьиткьиннавайла, йикъа 3-4 се-ферда абурувай фан квас гуьцIа. Квас гуьцIай сифте йикъалай кьур акъатун алатда, пIузарар хьуьтуьл жеда.

□ Атеросклероздин азар авай-ла, 40 г яру инжи векийн пешерал (клевер) 40 процентдин спирт илична, 10 суткада тада. Ахпа ам хьсандиз куьзна, нисинин фу не-далди ва я кьудалди вилик чайдин кьве тIуруна авайди ишлемишда.

КУЬРУЬ КЪЕЙД: Шерибан Юсу-фовна Пашаева Ахцегьа дидедиз хьана. 1997-йисуз ада ДГУ-дин тарихдин факультетдин востоковеденидин отделение кутыгьна, ахпа РАН-дин ДНЦ-дин ИИАЭ-дин аспирантураи кIелна. 2002-йисуз Ш.Пашаевади агалкьунралди илимрин кан-дидатвилдин диссертация хвена. 2003-йисуз ада А.Р.Шихсаидован регъбервилек кваз вич Кавказдин даяведин тарихдиз ва халкъдин азадвилдин гьерекатдин кьилин муьришдин крариз талукьарнавай «Ярагь Мегьамед ва Кавказдин муьризм» тIвар алай моногра-фия гьазурна, чапдай акъудна.

Шерибан Юсуфовнадин винидихъ тIвар кьунвай ва гуьгьуьн вири илимдин кIвалахрин регъбер Амри Ризаевич Ших-саидов тир. Ш.Пашаева А.Р.Шихсаидован тербиячи ва адан илимдин рекьин ирс давамарзавайди яз гьисабиз жеда. Ада муал-лим яз республикадин гьар жуьре вузрани кIвалахна.

2004-йисалай 2012-йисал кьведалди Ш.Пашаевади Москвада халкъарин арадин туризмдин ва маса хилера вичин кьува-тар ахтармишна. Ада Кавказдиз талукь надир экспонатар жагьурунин рекьий РагьэкьечIдай патан музейдихъ ва РЭМ-дихъ галаз кIвалахзава. 2013-йисалай ам этно-

ШКОЛА – ВИРИ КРАРИН БИНЕ

1←—
педработникри чирвилер ва тербия гузва. Абурун члехи пай чпихъ пешекарвилин хъсан гъазурвал авай муаллимар я.

Къейдин, Ахцегърин 1 ва 2-нумрайрин, Хуьруьгринни Къакларин хуьрерин школайрилай гъейри, райондин амай вири школар кувгъне ва къулайсуз дараматра ава. Алай вахтунда Луткуна вичи гъеле яргал тир 1928-йисуз эцигнавай куьгъне школа (ана 360 аялди 3 сменада келзава) эвезун патал 2018-йисалай эгечна эцигнавай 400 аял-чкадин типовой цийи школадин дарамат ишлемишиз вахкуз гъазурзава. 2018-йисуз республикадин «100 школа» проектдин сергъятраваз Ахцегърин 1-нумрадин ва Къурукаларин школар капиталныйдаказ ремонтна, абурун материалринни техникадин базаяр мягкемарна. 2019-йисуз райондин ири мад 5 школа (2-нумрадин АСОШ, АООШ, Къакларин, Калукрин ва Смугъулрин СОШ-ар) и программидик акатна. Мукуь школар муниципалитетдин хуси къуватралди къайдадиз хкана.

2012-йисалай райондин вири школар ФГОС-дин цийи программайрай тарсар гунал элячинава, абур учебникралди 80 % ва Интернетдик квай компьютерралди 76% таъмин я. Ученикрихъ образованидин алай аямдин технологирикай менфят къачудай хъсан мумкинвал ава.

Алай йисуз чи райондин школайрин вири 129 выпускникди гъукуматдин имтигъанар (ЕГЭ) вахкана, абурукай анжах 2 касдивай аттестатар къачуз хъанах. Шпазан ЕГЭ-дин нетижайрив гекъигайла, цйи чи выпускникри ЕГЭ вахкунин юкъван баллар урус члалай 9,11 дан, тарихдай 3,22 дан кхаж хъана. 1-нумрадин АСОШ-дин выпускник Шамиль Палчаева урус члалай гъатта 100 балл къачуна.

Малум тирвал, Хуьруьгрин хуьре РД-дин лайихлу муаллим Магъмуд Абдулкеримован тварунихъ галай просвещенидин мергъаматлувилин фондунин куьмекдалди ахъайнавай «Люминари» Центр кардик ква. Просвещенидин надир проект уьмуьрдиз куьчурмишунин мураддалди 2015-йисуз вичихъ 12

миллион манатдин къимет авай 2700 квадратдин метр чилин участкани галай 2 мертебадин дарамат къачуна. Ам къайдадиз хкун ва тадаракламишун патал «Просвещение» фондунин 10 миллион манатдиллийни гъаф пул чара авуна. «Люминари» Центр 2018-йисан 15-майдиз ачухна. Разивилелди лугъун, 3 мертебадин и Центрдихъ хуси парк, телескопни авай обсерватория, милли дагъви квал, мультимедийный тадаракарни галай 60 кас патал тайинарнавай интерактивный лекторий, амфитеатр, 500 лайни гъаф ктабар авай библиотека, аялриз алай аямдин истемишунрив къур гегъенш чирвилер гун патал лап хъсандиз тадаракламиш лабораториярни кабинетар, художественный мастерской, музей ва фонтан гала. Къаварал чпин умуми къуват сятда 10,5 киловаттдиз барабар тир ракьинин 36 панель эцигнава. Са йикъан вахтунда ина юкъван гъисабдалди сятда 60 киловатт электроэнергия арадал къвезва. Гъаятда гарун генератор эцигнава. Адани алава яз сятда 6-10 киловатт электроэнергия гъасилзава. Им и тешкилатдин игътияжар патал бес я.

«Просвещение» мергъаматлувилин фондунин президент Магъмуд Абдулкеримован гафаралди, Люминари - им «куьнин чешме» лагъай члал я. Чи мурад неинки чпихъ гъар жуьре рекъерай савадлувал авай инсанар тербияламишун, гъаки аялар элкьуьрна къунвай дуьнья чириз ва ам хъсанариз вердишарун я. Чун а кардихъ клевелай инанмиш я хъи, гъар са аялди чирвилер къачунин ва абур уьмуьрда ишлемишунин рекъе еке мумкинвилер ава.

Къейдин, Ахцегъ муниципалитетдин кыл О.М.Абдулкеримован регъбервилек кваз цйи, гатун каникулрин вахтунда, райондин вири школайрин дараматар келунин цийи 2021-2022-йисаз ва вилик квай хъуьтуьн шартлариз хъсандиз гъазур хъана, аялар тарсарив эхгечинава.

Эхъ, района образование вилик финин 160 йисан тарихди дагъви аялри чирвилер къачуниз къвердавай гъаф итиж ийизвайди, абур урусрин ва дуьньядин куьлтурадин кивенклевечи агалкъуьнриз шерик жезвайди къалурзава.

ХЪСАНДИЗ КЕЛДАЙ ВИРИ ШАРТИАР АВА

Зумрият ДАВУДОВА

И мукъва, келунин цийи йисан вилик, чун Ахцегърин 1-нумрадин юкъван школадиз фена ва ина ремонтрин квалалахар ва тарсариз гъазурвал акунин бязи серенжемар киле тухузвай гъадиз килигна.

Шаз «100 школа» программатай школадин са къадар пенжерар, экв гудай тадаракар дегишарна ва классар цийи партайрални стулралди таъмин я. Химиядин кабинетдиз химический реакцир арадал гизвай приборар гъанва, пожарный сигнализация, къурхулувилин кнопка туькуьрна, «Точка роста» программатай кабинет тешкилна ва икI мал.

Цйи, гатун вахтунда школада косметический ремонтдин квалалахар киле тухванва: дараматдин къеде ва къене патарин цлар асуннава, ширер янва, хъсан михъвилер авунва. Аялриз чими туьнар гун патал вири шартлар арадал гъанва, чими туалетар кардик ква. Дугъри я, туьнар гудай чкадиз са къадар мебель кими я. Спортзал къайдадиз хканватлани, гъелелиг ана бес къадар спортдин тадаракар авач. Школадин администрацияди коронавирусдиз акси серенжемар киле тухуниз, аялриз хуси гигиенадин истемишунрал амалдай шартлар яратмишуниз еке фикир гузва. Герек чкаяр дезинфекция авун патал даглана антисептикар

ишлемишзава, дегълизринни классрин полтрал йикъа къведраламу пек элязава, бес къадарда медмаскаяр, бегълеяр ава.

– Исятда чи школада 760 аялди келзава. Абурукай 85 аял 1-классрин ва 41 аял 11-классрин ученикар я. Алаатай йисав гекъигайла цйи аялрин къадар тIимил хъанва. Лугъун лазим я хъи, 5-11-классрин ученикриз лезги члалай ва маса предметрай са къадар ктабар бес

жезвач. Са гафуналди, и школада аялриз хъсандиз келдай вири шартлар ава. Кланзавайди гъа сифте йикъалай эгечна диде-бубайри чпин аялрин келунал гуьзчивал тухун я. Келунин программа акъван четинди я хъи, диде-бубадин куьмек квачиз анжах са муаллимдивай классда (иллаки сифтегъан классра) аялрин чирвилер вини дережадив агакъариз жадач.

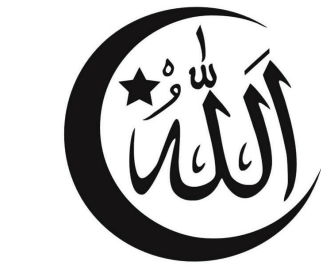
Къейдин, цйи Ахцегърин 1-нумрадин юкъван школадин 160 йис тамам жезва. Чна и лишанлу вакъиадиз талукъ яз жуьреба-жуьре серенжемар киле тухун фикирдиз къачунва, – лугъуза школадин директор Сафинат Мамаевади.

ДИНДИН МЕСЭЛАЙРАЙ ИЛИМ ВА ГЪАДИСАР

Гъажи Салаягъ аль-КАЛУКИ

Пайгъамбарди (с.а.с.) вичин гъадисрикай сада лугъузва: «Ни чин михъзаватла, къуй рацламрилай гатлурмай. Ида килин талар алудда. Рацламар инсандин бедендал экъечинавай сифте чларар я». И гъадисда килин талринни рацламарин арада авай алакъадикай лагъанва. И гъакикъат Расуллагъди (с.а.с.) 1400 йис идалай вилик, мусурман дин кIвачел акъалтзавай сифте девирда ачухнай. А вахтунда, малум тирвал, и кар тестикарун патал алай аямдин вилик фенвай медицинадин илим ва техника авачир.

Пайгъамбардиз (с.а.с.) лагъайтIа, и жуьредин гъакикъатдикай хабар авай. Профессор Майоран «Эмбриология» учебникдай медицинадин вузра ва факультетра тарсар гузва. Гъа и учебникадин 207-чина ихътин цларар ава: «Вич арадал къвезвай эвел кылай диледин бедендик квай аялдиз (эмбриондиз) сифте нубат-

да рацламар экъечIзава». ИкI, чаз чир хъайивал, Пайгъамбар (с.а.с.) гъахъ я.

Чирвилерихъ ялун, савадлувал къачун гъар са мусурмандин эвелимжи буржарикай сад я. Гъакикъатдани, чирвилерихъ ялзавайдан кыле, адал шад яз, малаикри чпин лувар ахъайзава. Нагагъ чирвилер къачузвай кас, чирвилерин гуьгуьна аваз рагъметдиз фейитIа, ам шагид яз гъисабзава. Чирвилер къачузвай вахтунда рагъметдиз феий гъар вуж хъайитлани, аданни Пайгъамбардин арада са тIимил дережа амуькда.

“ДЕЛЬТА” ХАТАЛУ Я

Алимри тестикарнавайвал, коронавирусдин Индиядин «Дельта» штамм Британиядиндалай къве сеферда гъаф хаталу хъун мумкин я. Идакай Англиядин жемиятдин здравоохраненидин къуллугъдин ва Кембридждин университетдин пешекарри хабар гана. Абурун ахтармишунрин нетижаяр “The Lancet” журналда чапнава. Пешекарри ковид акатнавай 43,3 агъзур кас ахтармишна.

Н.Ш.МИРЗОЕВ

8-сентябрдиз, 90 йисан яшда аваз, лезгийрин машгъур писатель, ДАССР-дин лайихлу муаллим, Ахцегъ райондин сейли инсан, “Цийи дуьнья” газетдин вафалу дустарикай ва мухбиррикай сад хъайи Назир Ширинбекович Мирзоев рагъметдиз фена. Чна адахъ яс чIугвазва, хизанриз, мукъва-кылийриз сабулар гузва.

Н.Ш.Мирзоев 1931-йисан 1-июлдиз Ахцегъ райондин Смугъулрин хуьре диледиз хъана. Ахцегърин юкъван мектеб, Дагъустандин ва Осетиядин педагогвилин институтар акъалтIарна, ада яргал йисара хайи хуьре биологиядин муаллимвиле, школадин завучвиле кIвалахна. Педагогвилин гъунарлу зегъметдай адаз “ДАССР-дин лайихлу муаллим” лагъай гъуьрметдин тIвар, “Знак Почета” орден ва гъаф маса шабагар гана.

Писатель яз, адан гъиликай гыкаяйринни повестрин “Цуькверин ваза”, “Къизилдин хтар”, “Чухвай рикI”, “Цацар алай цуьк”, “Уьмуьр эбеди я”, “Ватандиз хъша”, “Кисай муьгуьуббат” ва маса ктабар кхатна. Абур чи мектебра, колледжра, вузра келзава. Хейлин эсерар чи учебникрани хрестоматийра гъатнава.

Н.Мирзоев Ахцегъ районда ва вири Дагъустанда киле феий эдебиятдинни медениятдин члехи метлеб авай вири мярекатрин иштиракчи, гъакикъи насигъатчи, тербиячи тир.

Писателдин ва педагог-наси-гъатчидин рикIик хъийидай мадни гъаф крар квай. Гъайиф, залум ажалди а мумкинвал ганач.

Писателдин, муаллимдин, мухбирдин, тербиячидин ирс несилрив гума.

Чна рагъметлудан хизанриз, мукъва-кылийриз, вири смугъул-вийриз башагълугъвал гузва. Назир Ширинбековичан экуь къамат чи рикелай садрани алатдач.

Ахцегъ райондин руководство «Цийи дуьнья» газетдин редакциядин коллектив

«Цийи дуьнья» газетдин редакциядин коллективди Эмир-мегамед, Арсен, Руслан Шерифалиевриз играми диле **НАЖИЯ** кечмиш хъуьнихъ галаз алакълу яз, абуруз ва рагъметлудан багърийризни мукъва-кылийриз, башагълугъвал гузва. Аллагъдин рагъметдик кваз хъуй!

ТУЬКУЬР ХЪУВУН

Райондин «Цийи дуьнья» газетдин алай йисан 8-сентябрдиз акъатай 36-нумрадин 1-чина чапнавай «Школа – вири крарин бине» тIвар алай материалдин 4-абзацда **Шихзада Юсуфован** чкадал **Рамазан Юсуфов** ва 5-абзацда **Гъасан Алкъадарскийдин** чкадал **Гъасан Алкъадарскийдин** хва **Абдулкъадир Алкъадарский** келна кIанда.

БУРЖ ГУЖ Я

«Шерифали бубадин насигъатар» ктабдай

Са сеферда Молла Нисредина игътияж аваз агъваллу къуншидивай пуд виш манат пул бурж къачуда. Са шумудра къведа къунши Молладин патав бурж кхланз, амма кесиб Молладивай сакIани пул гъат хъийидач. Нубатдин сеферда рак гатаз атайла, папа Молладиз «вун къеде чуьнуьх хъухъ, и сеферда адахъ галаз зун рахада» лугъуда. Чуьнуьх жада Молла къеде.

– Ша, ша, чан къунши, вуч ква ви рикIик, – лагъана, папа адаз рак ахъайда.
– Сагърай, зун нубатдин сеферда жуван пул истемишиз атанва. Гъикъван куьне зун инжиклу ийида, гъинва а гъарамзада? – хъел кваз кIвалин юкъвал аватда девлетлу къунши.

– Ву-у-вв, абур вуч кутуг тавур гафар я. Акъазва хъи, Молла кIвале авач. Гъа ви кардин патахъай фена.
– Вуч кардин?
– Ви бурж вахкунин. Гатфарихъ хъб хкъведай рекъе цацар цазва. Са къве йисалай а цацар экъечIда, суьруьяр анай фейила сар амуькда. Абур чна кIватI хъувуна, чуьхвена, базардал маса гуда, гъилиз атай вири пул кIватIна ви бурж вахкуда, – сабурувилелди рахада дишегъли. И гафар ван хъайи къунши сифте туьнт жада, ахпа еке хъвер акатна, кIвалай эхкъечIда.

– Ви кар туькIвена къван, хъвер тийиз гила ваз вуч ава, ламари хъиз, кIвалахзавайбур чун я, – бейкеф хъайи тегъерда адан гуьгуьнниз алава хъийида амалдар папа.

Гъелбетда, им зарафатдин къиса я, амма бурж гуж я. Буржарикай фагъумуниз лайихлу суьгъбетарни пара ава. Месела, са сеферда муьмин касдиз ахъарай кечмиш хъанвай вичин дуст акъада. Гъал-кеф хабар къурла, ада лугъуда хъи, «къуншидивай лигем бурж къачуна вахкуз рикелай феий мунтар раб себей яз зун къени Женнетдин ракарнихъ галама».

Нетиж: гъар са касди вич буржара гъатуникай хъухъ, вучиз лагъайтIа бурж – им юкъуз инсан алчахардай, йифиз адак къурхулувал кутадай ва мичIи дуьньядани вичел сурун суал алай гуж я.

Цийи дуьнья

(Новый мир)

Учредитель:

Администрация
Ахтынского района
Республики Дагестан
Главный редактор
Д.Ш.ШЕРИФАЛИЕВ

Газета перерегистрирована Управлением федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по РД 22 января 2019 г. Регистрационный номер ПИ № ТУ 05-00401.

Позиция редакции может не совпадать с точкой зрения авторов, которые несут ответственность за достоверность и объективность предоставленных для публикации материалов. Рукописи не рецензируются и не возвращаются. При перепечатке ссылка на «Новый мир» обязательна.

Адрес редакции и издателя:
368730, РД, Ахтынский район, с. Ахты, ул.Герейханова, д.33.

Телефон главного редактора
8(988)-654-59-49

Электронная почта газеты:
newworld1928@mail.ru

ИНДЕКС 63312

Газета «Новый мир» сверстана и отпечатана в ООО «Типография-М» по адресу: г.Дербент, ул.С.Курбанова, 25. Электронная версия газеты на сайте www.akhty.ru

По вопросам качества печати обращаться в типографию ООО «Типография-М»

Время подписания в печать по графику 14.00.
Подписано в печать 14:00
Газета выходит 52 раза в год.

Тираж 1500 экз. Заказ № _____